

УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Акмеологія та освіта дорослих»

Кафедра психології, педагогіки та філософії

<https://uft.in.ua/>

Телефон: +38 (073) 047-26-26

E-mail: info@uft.in.ua

Викладач – Кухар Тетяна Володимирівна

Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика та інформація					
Шифр та назва спеціальності	С4 «Психологія»					
Назва освітньо-професійної програми	«Психологія»					
Рівень вищої освіти	Другий (магістрський) рівень					
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова					
Мова викладання	Українська					
Форма навчання	Семестр викладання	Обсяг навчальної дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Підсумковий контроль
Денна	2	120	16	16	88	Залік
Заочна	2	120	6	6	108	Залік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни	Дисципліна «Акмеологія та освіта дорослих» спрямована на вивчення процесів досягнення особистістю найвищої точки розвитку. Здобувачі вищої освіти отримають змогу на теоретичному та практичному рівні ознайомитися із методами та способами акмеологічного пізнання дійсності. Отриманні знання допоможуть якісно сформувати систему акмеологічного знання про закономірності ефективного управління і самоуправління, а також дадуть можливість виробити навички ефективного використання акмеологічних технологій для самовдосконалення.
Мета і завдання дисципліни	Мета курсу: <ul style="list-style-type: none">● засвоєння магістрантами системи акмеологічних знань, формування вмій і розвиток здатностей вирішувати широкий спектр акмеологічних проблем і завдань в різних галузях професійної діяльності.● розуміння природи прогресивного розвитку зрілої особистості, досягнення нею акме – вершин свого життя і власної досконалості, знання факторів, які впливають на підвищення професіоналізму, та їх подальше застосування на практиці. Завдання курсу визначаються необхідністю засвоєння акмеологічних знань та вмій, набуття професійних компетентностей, які виявлять уживання у процесі професійної діяльності психолога-фахівця.
Навички Soft skills	У результаті вивчення курсу студент повинен знати й уміти: <ul style="list-style-type: none">● узагальнювати й систематизувати накопичені сучасною психологією й суміжними науками знання про психічний і професійний розвиток людини;● аналізувати історію предмету, методи, структуру й роль акмеології в науково-психологічному забезпеченні розвитку людини;● орієнтуватися в різних підходах, теоріях і методах психологоакмеологічного забезпечення: діагностики, корекції, активізації й консультування тих аспектів розвитку, облік яких важливий для оптимізації життєдіяльності людини, особливо її професійно значимих якостей;● знати специфіку розвитку акмеологічних знань у взаємозв'язку з іншими психологічними дисциплінами (переважно з психологією розвитку, психологією праці, психологією професійної діяльності), а також із суміжними науками про людину й суспільство;

	<ul style="list-style-type: none"> ● визначати власні професійні ресурсні можливості; ● проводити базову соціально-психологічну експертизу професійної діяльності фахівців соціономічних професій; ● складати акмеограму та психологічний портрет фахівця. <p>У ході опанування навчальним матеріалом курсу «Акмеологія» студенти набувають загальних і професійних компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● спроможність діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю; ● розуміння значущості для власного розвитку професійного досвіду фахівців у соціономічній сфері; ● розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії; ● соціально-перцептивні компетенції; ● здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності; ● здатність до виокремлення прикладної психологічної проблеми, визначення її детермінації та шляхів розв'язання; ● здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітикосинтетичної мисленнєвої діяльності; ● аутопсихологічну компетентність; ● спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію. ● уміння професіонала розвивати в собі здатність до творчості, до переоцінки і перебудови свого мислення та своїх умінь для досягнення якісно більш високого рівня професіоналізму, вершин професійної діяльності (розвиток кар'єри).
<p>Методи навчання</p>	<p><i>1. Лекційні та інтерактивні методи:</i> проблемно-орієнтовані лекції з використанням презентацій, відеоматеріалів, сучасних кейсів, міні-лекції з подальшим обговоренням у форматі «питання–відповідь».</p> <p><i>2. Дискусійні методи:</i> групові дискусії та дебати на теми новітніх освітніх підходів, метод «круглого столу» для аналізу сучасних проблем і рішень у сфері освіти.</p> <p><i>3. Практично-орієнтовані методи:</i> розбір реальних та змодельованих кейсів (case-study), рольові ігри та моделювання професійних ситуацій.</p>

	<p>4. <i>Самостійна та дослідницька робота</i>: підготовка індивідуальних есе та рефлексивних щоденників, виконання міні-досліджень, пошук та аналіз інноваційних методик у сучасній практиці, проєктна робота (створення авторських програм чи тренінгів з психологічної допомоги).</p> <p>5. <i>Колективні методи навчання</i>: робота в малих групах для пошуку спільних рішень, фасилітовані групові заняття з обміном досвідом, колективний мозковий штурм.</p>
Матеріально-технічні ресурси	<p>Ноутбук.</p> <p>Мультимедійний проектор.</p> <p>Доступ до глобальної мережі Internet.</p> <p>Хмарні технології підтримки освітнього процесу:</p> <p>Google Classroom / Moodle (підтримка практичних занять)</p> <p>Google Meet / Zoom (онлайн-лекції, практичні заняття)</p>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ

Відповідно до затвердженого графіка

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Зміст модулів
Змістовний модуль 1 Теоретико-методологічні основи акмеології	Тема 1.1. Предмет акмеології, її місце в системі наук.
	Тема 1.2. Етапи становлення акмеології як науки
	Тема 1.4. Акмеологічні методи і моделі. Акмеологічні технології.
Змістовний модуль 2 Прикладна акмеологія	Тема 2.1. Наукові напрямки прикладної акмеології.
	Тема 2.2. Акмеологічна концепція розвитку професіонала. Стадії професійного розвитку. Акмеограма фахівця.
	Тема 2.3. Психолого-акмеологічна компетентність фахівця. Акмеологічний супровід становлення професіонала.
Змістовний модуль 3 Психологія професійної діяльності фахівця	Тема 3.1. Психологічна структура професійної діяльності.
	Тема 3.2. Професіоналізація та її стадії. Психологічні особливості розвитку фахівця на різних етапах професійного становлення.

СПИСОК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ ДЛЯ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи акмеології

Самостійна робота до теми 1. Предмет акмеології, її місце в системі наук.

1. Здійснити порівняльну характеристику об'єкту і предмету акмеології та інших галузей психологічної науки.
2. Описати актуальні проблеми, які входять до предмету вивчення акмеології.
3. Схематично зобразити зв'язок акмеології з іншими науками та її диференціацію.
4. Виділити головні цілі і завдання акмеології на сучасному етапі її розвитку.
5. Розкрити соціальну сутність акмеології, її функції та роль у системі людинознавства.
6. Підготувати доповідь: "Проблеми акмеології в роботах сучасних дослідників" (на основі аналізу наукових робіт в журналах «Акмеологія» та «Акмеологія в Україні: теорія і практика» за означеними темами).

Самостійна робота до теми 2. Методологічні основи акмеології.

1. Виділити відмінні риси методів акмеологічних досліджень. Зробити порівняння з іншими науками.
2. Розкрити особливості акмеологічного знання.
3. Пояснити акмеологічне розуміння категорій «особистість» та «суб'єкт». Зробити порівняння з психологією.
4. Проаналізувати, яким чином в акмеологічних дослідженнях реалізується методологічний принцип «єдність особистості та діяльності» (на конкретних прикладах).
5. Підготувати доповідь: "Акмеологічні ідеї у наукових роботах філософів, психологів, діячів культури" на основі аналізу наукових публікацій (за означеною темою).

Змістовий модуль II. Прикладна акмеологія

Самостійна робота до теми 3. Наукові напрямки прикладної акмеології.

1. Порівняти акмеографічний підхід у вивченні і розвитку професіоналізму спеціалістів та керівників з підходом психологічним.
2. Розкрити сутність акмеологічної компетентності керівника.
3. Описати феномен гетерохронності особистісно-професійного розвитку.
4. Показати роль продуктивної Я-концепції в розвитку професіоналізму.

Самостійна робота до теми 4. Акмеологічна концепція розвитку професіонала.

Підготувати доповідь: Акмеологічні інваріанти професіоналізму в певних видах професійної діяльності (соціального педагога, психолога, вчителя, менеджера, журналіста, науковця, діяча культури та мистецтва тощо).

Змістовий модуль III. Психологія професійної діяльності фахівця

Самостійна робота до теми 5. Професіоналізація й її стадії. Психологічні особливості розвитку фахівця на різних етапах професійного становлення.

1. Проаналізувати дорослість та зрілість як важливу ступінь життєвого циклу людини.
2. Зробити порівняльний аналіз суб'єктної парадигми в психології та акмеології щодо професійно зрілої особистості.
3. Розкрити співвідношення аксіологічного та психологічного підходів до професійно зрілої особистості.
4. Зробити аналіз стратегій психологічного та акмеологічного консультування.

Самостійна робота до теми 6. Професіонал як суб'єкт професійної діяльності та професійно-особистісного розвитку.

1. Професійне самовизначення.
2. Підготувати банк методик вивчення особливостей людини як суб'єкта професійної діяльності.
3. Дослідити особливості ціннісних орієнтацій суб'єктів професійної діяльності різних професій та на різних етапах професійного становлення. Здійснити порівняльний аналіз.
4. Психолого-акмеологічна характеристика професійно зрілої особистості.
5. Завдання студентам: описати, опираючись на власні спостереження, узагальнений образ сучасного професіонала – представника соціономічних професій (на вибір студента).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Архипова С. П. Основи акмеології: навч. посіб. Черкас. нац. ун-т імені Б.Хмельницького. Черкаси: ЧНУ, 2009. 128 с.
2. Гладкова В. М. Основи акмеології: підручник. Львів: Новий світ-2000, 2011. 319 с.
3. Основи акмеології для менеджерів освіти: навч. посіб. Київ: Освіта України, 2012. 248 с.
4. Пальчевський С.С. Акмеологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: Кондор, 2008. 398 с.
5. Шевцова О. М. Психологічний супровід професійно-особистісного розвитку вчителя в умовах інноваційної діяльності: наук.-метод. посіб. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. 128 с.
6. Сушик Н. С. Основи соціалізації особистості: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 188 с.
7. Калаур С.М., Главацька О.Л. Основи соціального розвитку особистості: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка». Тернопіль: ТНПУ, 2006. 315 с.

Допоміжна література:

1. Акмеологія в Україні: теорія і практика : збірник наукових праць. редкол.: Огнев'юк В.О. та ін. К., 2013. № 23. 84 с.

2. Гладкова В. М. Професійне самовдосконалення менеджерів вищих навчальних закладів: акмеологічні основи: монографія. К.: Освіта України, 2013. 350 с.
3. Дубасенюк О.А. Професійна педагогічна освіта: акмесинергетичний підхід: монографія. Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир: ЖДУ ім.І.Франка, 2011. 387 с.
4. Сазоненко Г.С. Компетентність у системі неперервної освіти: акмеологічна модель: науково-метод. посібник:Київ. 2013. 416 с.
5. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: навч. посібник за наук. ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової. К.: Міленіум, 2004. 264 с.
6. Шевцова О.М. Професійна Я-концепція фахівця: теоретичний аналіз проблеми категоріального визначення. *Вісник післядипломної освіти: зб. наук. праць Ун-т менедж. освіти АПН України, Асоц. безперерв. освіти дорослих*; редкол.: О.Л.Ануфрієва та ін. К., 2005. Вип. 12. С. 310-316.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
65 – 79	C	
55 – 64	D	
50 – 54	E	задовільно
35 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з можливістю повторного вивчення дисципліни

Денна форма

Поточне оцінювання Мін. – 30 б. Макс. – 50 б.	Кількість	Бал (за одиницю)	Всього балів	Підсумковий контроль Мін. – 20 б. Макс. – 50 б.	
Робота на практичних заняттях	8	3	24	Залік	1-50
Презентація результатів виконаних індивідуальних завдань	2	7	14		
Виконання проміжних модульних контролів	2	6	12		

				50			50
Всього				100			
Заочна форма							
Поточне оцінювання Мін. – 30 б. Макс. – 50 б.		Кількість	Бал (за одиницю)	Всього балів	Підсумковий контроль Мін. – 20 б. Макс. – 50 б.		
Робота на практичних заняттях		3	3	10	Залік 1-50		
Презентація результатів виконаних індивідуальних завдань		4	7	28			
Виконання проміжних модульних контролів		2	6	12			
Всього				50	100		50